

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปี 2524 เป็นปีที่สหประชาชาติประกาศให้เป็นปีสากลแห่งคนพิการ ทำให้ประเทศต่างๆทั่วโลกหันมาสนใจความเป็นอยู่ของคนพิการมากขึ้น มีการก่อตั้งชมรม สมาคม องค์กร อาสาสมัครต่างๆเพื่อช่วยเหลือคนพิการขึ้นมากมาย

การช่วยเหลือคนพิการที่ถูกทางนั้น คือ การช่วยให้เขามีอาชีพเลี้ยงตนเองอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ตามความสามารถของเขา ไม่ใช่การช่วยเหลือในลักษณะของการทำบุญสุนทานที่เป็นการทำให้คนพิการมีพฤติกรรมในการเป็นผู้รับอย่างฝ่ายเดียว

คำสิงห์ ศรีภา กล่าวไว้ว่า “เรื่องของการช่วยเหลือผู้พิการ เป็นสิ่งที่อยู่ในความคิดของผู้นิยมบุญทั้งหลาย ก่อนที่จะมีการเคลื่อนไหวอย่างมากในช่วงระยะของปี พ.ศ. 2524 ในประเทศที่มีการพัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ออสเตรเลีย เดนมาร์ค และญี่ปุ่น การช่วยเหลือผู้พิการถือเป็นงานหลักและงานสำคัญส่วนหนึ่งของการพัฒนาสังคม ถือว่าเป็นการใช้ทรัพยากรที่คนทั่วไปคิดว่าไร้ประโยชน์ให้เป็นสิ่งที่มีประโยชน์ขึ้นมา อย่างน้อยที่สุดก็คือไม่ให้เป็นการแกล้งสังคมและการไม่เป็นภาระแก่สังคมก็นับได้ว่าเป็นการกระทำทรัพยากรให้มีประโยชน์เพิ่มขึ้น”

ปฎิญญาสากรกล่าวด้วย สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ กล่าวไว้ว่า “ทุกคนย่อมมีสิทธิและอิสรภาพบรรดาที่กำหนดไว้ในปฏิญญานี้ โดยปราศจากความแตกต่างไม่ว่าชนิดใดๆ ดังเช่น เชื้อชาติ ผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง หรือทางอื่น เผ่าพันธุ์แห่งชาติ หรือสังคม ทักษะเงิน กำเนิด หรือสถานะอื่นๆ”

“ทุกคนมี สิทธิรับมาตรฐานการครองชีพอันเพียงพอสำหรับสุขภาพ และความอยู่ดีกินดีของตนและครอบครัว รวมทั้งอาหารเครื่องนุ่งห่มที่อยู่อาศัย และการดูแลสุขภาพทางแพทย์และบริการสังคมที่จำเป็น และมีสิทธิในความมั่นคงยามว่างงาน เจ็บป่วย พิการ เป็นหม้าย ว่างงาน หรือขาดอาชีพอื่นในพฤติการณ์ที่นอกเหนืออำนาจตน”

จากที่กล่าวมาจึงพบว่า สิทธิในการดำรงตนอยู่ในสังคมของผู้พิการมิได้ถูกจำกัดหรือมีข้อยกเว้นให้แตกต่างไปจากคนปกติแต่อย่างใด เพราะหลักสิทธิมนุษยชนเชื่อว่า มนุษย์ทุกคนรวมทั้งคนพิการด้วย มีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมกันและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ได้รับความคุ้มครอง มนุษย์ทุกคนรวมทั้งคนพิการสามารถพัฒนาตนเองให้มีความสามารถเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคลและการพัฒนาความสามารถนั้นขึ้นอยู่กับการศึกษา

สำหรับคนพิการซึ่งมีความเสียเปรียบทางร่างกาย เพื่อที่จะให้คนพิการสามารถศึกษาหาความรู้ได้ดีเท่าเทียมกับผู้อื่น คนพิการจำเป็นต้องได้รับการศึกษาดังแต่เกิดหรือตั้งแต่แรกพบความพิการ ทั้งนี้ทั้งนั้นก็เพื่อเตรียมคนพิการที่อยู่ในสภาพของร่างกายพิการให้มีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาเหมือนกับบุคคลอื่น และร่วมกับบุคคลอื่นได้ดี นอกจากนี้คนพิการเองยังต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เพื่อช่วยให้คนพิการเข้าถึงสถานศึกษา เข้าถึงความรู้ได้เหมือนคนอื่น ตลอดจนได้เข้าปรับพฤติกรรมให้อยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้ (วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์, 2541 : 6)

การจัดการศึกษาให้แก่ผู้พิการ สามารถจัดแบ่งได้ตามลักษณะของความพิการที่เกิดขึ้น เช่น การจัดการศึกษาของคนปัญญาอ่อน คนพิการตาบอด พิการแขนขา ล่าตัว การศึกษาของเด็กที่เรียนช้า และการศึกษาพิเศษของเด็กที่พิการทางหู เป็นต้น

กล่าวได้ว่า การจัดการศึกษาให้แก่ผู้พิการต่างๆเหล่านี้ เป็นลักษณะของการศึกษาในระบบโรงเรียน หรือการศึกษาอย่างเป็นทางการ (Formal education) เป็นการศึกษาที่มีระบบมาตรฐานแน่นอน มีโครงสร้างลำดับชั้น มีหลักสูตรและการเรียนการสอนที่ชัดเจน

การจัดการศึกษาให้แก่ผู้พิการนี้เรียกว่า “การศึกษาพิเศษ” (Special education) คือ การศึกษาสำหรับเด็กผิดปกติ ที่มีความผิดแผก (deviates) ไปจากเด็กธรรมดา ทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม โดยความผิดปกตินี้มีผลต่อพัฒนาการด้านต่างๆของเด็ก ทำให้ไม่สามารถเข้ารับการศึกษาตามวิธีของเด็กปกติทั่วไปได้ (วิทยาลัยครูสวนดุสิต, 2519:25)

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาพิเศษไว้ดังนี้

1. เพื่อให้เด็กได้รับการศึกษาตามสิทธิมนุษยชนว่าด้วยสิทธิที่จะได้รับการศึกษาตามควรแก่สภาพ
2. เพื่อให้ความรู้ ความสามารถที่จะประกอบอาชีพได้ เพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่สังคม
3. เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปกติได้อย่างมีความสุข
4. มีความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองที่ดีของประเทศ

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน นับเป็นเทคนิคขั้นสูง การสอนเด็กประเภทนี้ มีความลำบากกว่าเด็กผิดปกติประเภทอื่นๆ ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่า เด็กที่พิการทางการได้ยินนั้นมีข้อเสียเปรียบทางด้านภาษา เมื่อภาษาซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนของเด็กถูกจำกัดลงเสียแล้ว การเรียนของเด็กและการสอนของครูเพื่อให้เด็กได้พัฒนาถึงขั้นสูงสุดในด้านต่างๆนั้นก็ถูกจำกัดไปด้วย (อรอนงค์ สุวรรณกุล และคณะ, 2530)

ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินหรือคนหูหนวกนั้น หมายถึง (มลิวัลย์ ธรรมแสง, 2534) ผู้ที่สูญเสียการได้ยินเพียงบางส่วน (หูตึง) ไปจนถึงผู้ที่สูญเสียการได้ยินมาก (หูหนวก)

การเรียนรู้ภาษาพูด สิ่งที่สำคัญที่สุดคือการได้ยิน ถ้ามีความบกพร่องทางการได้ยินก็จะทำให้มีความบกพร่องทั้งในเรื่องของภาษาและการพูด ทำให้มีผลต่อความสามารถในการเรียนรู้ การอ่านและเขียนที่แตกต่างไปจากคนปกติเนื่องจากคนหูหนวกต้องเรียนวิธีการสื่อสารด้วยภาษามือ ที่มีการเรียบเรียงคำหรือตัวอักษรในรูปประโยคแตกต่างไปจากวิธีในการประโยคในภาษาพูดแบบธรรมดา การเรียงคำหรือตัวอักษรในแต่ละประโยคของภาษามือแตกต่างไปจากภาษาพูดตามปกติ จึงเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความสับสนสำหรับคนหูหนวก นอกจากนี้ คำต่างๆที่ใช้ในภาษามือที่เป็นภาษาไทยยังคงมีข้อจำกัดอยู่มาก ทำให้การเข้าใจคำศัพท์ต่างๆที่อยู่ในลักษณะคำพ้องในภาษาไทยเป็นไปได้ยาก (โรงเรียนเศรษฐเสถียร, 2538 อ้างถึงใน วรารวรรณ คงคล้าย, 2539 : 5)

ดังนั้น การศึกษาสำหรับเด็กหูหนวกจึงมุ่งพัฒนาความรู้ทางภาษาและความสามารถในการติดต่อสื่อความหมายกับผู้อื่น โดยปกติการสอนเด็กหูหนวกเราใช้ภาษามือ (sign) ใช้มือบอกความหมายแทนภาษา และเป็นการสะกดคำด้วยนิ้วมือ (finger spelling) ประกอบด้วยการ

อ่านปาก (speech reading) ซึ่งทั้งหมดนี้รวมเข้าด้วยกันเราเรียกว่า ภาษารวม (Total communication) นับว่าเป็นการสอนที่ได้ผลดี เพราะทำให้เด็กหูหนวกได้เรียนรู้เร็วขึ้น และใช้วิธีนี้เป็นทาง (mean) ที่จะนำไปสู่ภาษาอ่านและภาษาเขียน ซึ่งเป็นวิธีการเดียวที่ทำให้เด็กหูหนวกสามารถติดต่อกับเด็กปกติได้เพราะคนปกติส่วนมากไม่รู้ภาษามือ

การให้การศึกษาในระบบแก่คนหูหนวกทำให้พวกเขามีการพัฒนาศักยภาพอย่างเพียงพอที่จะทำการสื่อสารกับผู้อื่นและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ดังเช่นอื่นๆ แต่ในปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่า การจัดการศึกษาผูกขาดโดยโรงเรียนไม่สามารถทำภารกิจนี้ได้อีกต่อไป ซึ่งแนวความคิดนี้เป็นกระแสของโลกในเรื่องการศึกษา คือ ได้เปลี่ยนจากตัวโรงเรียนซึ่งเป็นแหล่งการเรียนรู้เดิมไปสู่สิ่งที่เราเรียกว่า สื่อมวลชน (รุ่ง แก้วแดง, 2540) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคสมัยที่สังคมมีความเจริญก้าวหน้า โครงสร้างทางสังคมมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น การรับการศึกษาในระบบเพียงอย่างเดียวจึงไม่เพียงพอโดยธรรมชาติของมนุษย์ มีความต้องการข่าวสารเพื่อความรู้ความเข้าใจสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อปรับตัวให้ดำรงและดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข เพื่อความสนุกเพลิดเพลินและจิตบำบัด ยังมีความต้องการมากเท่าไร ก็ยิ่งต้องพึ่งพาสื่อมวลชนมากเท่านั้น เพราะสื่อมวลชนเป็นแหล่งรวมข่าวสารที่มีปริมาณมากมายจากทุกสารทิศ มีความรวดเร็วและทันสมัยกว่าสื่อประเภทอื่นๆ

ถึงแม้ว่า สมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทยมีการผลิตวารสารราย 3 เดือนชื่อว่า “สายใยโลกเจียบ” ให้แก่คนหูหนวกได้อ่านเพื่อเสริมสร้างความรู้ และส่งเสริมการประกอบอาชีพอีกทั้งยังมีการนำเสนอเนื้อหาที่ช่วยให้คนหูหนวกสามารถอ่านและเข้าใจได้โดยง่ายโดยมีภาพประกอบและมีคำอธิบายเป็นภาพภาษามือ แต่ข้อมูลข่าวสารที่คนหูหนวกได้รับก็ยังไม่เพียงพอจึงมีความจำเป็นจะต้องพึ่งพาข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชนและสื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ ประกอบด้วย.

สื่อมวลชนจึงเปรียบเสมือนครู ไม่ใช่ครูธรรมดาแต่เป็นครูมหาชน เมื่อสื่อมวลชนเป็นครูมหาชน สิ่งที่สื่อมวลชนพูด หรือเขียน สามารถทำให้คนมีโอกาสรับรู้ มีโอกาสเรียนเป็นจำนวนแสน จำนวนล้าน ไม่ว่าจะเป็นสื่อมวลชนประเภทใด วิทย์ โทรทัศน์ และสิ่งพิมพ์ สิ่งพิมพ์แสดงให้เห็นชัดเจนในการแสดงบทบาทเป็นครู ไม่เฉพาะสิ่งพิมพ์ในหน้าการศึกษาเท่านั้น แต่หมายรวมถึงทุกหน้าของสิ่งพิมพ์ ก่อให้เกิดการเรียนการสอนได้ทั้งสิ้น รายการโทรทัศน์ทุก

รายการทำหน้าที่เป็นครูได้เช่นเดียวกับรายการวิทยุ รวมไปถึงเครือข่าย internet (รุ่ง แก้วแดง, 2540 : 11)

จึงอาจกล่าวได้ว่า การปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชน เป็นเสมือนการให้การศึกษาออก ระบบโรงเรียน (Non - formal education) หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่า การให้การศึกษาอย่างไม่เป็นทางการ (Informal education) เป็นการศึกษาที่ไม่มีรูปแบบกฎเกณฑ์ ไม่มีสถานศึกษาหรือมีแบบเรียนเหมือนการศึกษาในระบบ เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ สภาพแวดล้อมในชีวิตประจำวัน ครอบครัว เพื่อน ชุมชน และสื่อมวลชนต่างๆ

ดังนั้น ลำพังการศึกษาในระบบโรงเรียนอย่างเดียวซึ่งจัดเพียงช่วงหนึ่งของชีวิตไม่อาจทำให้บรรลุเป้าหมายของการศึกษาเพื่อชีวิตได้ (สุโขทัยธรรมธราช, 2534 : 541) หรือการศึกษานอกระบบอย่างเดียวยังไม่เพียงพอเพราะต้องอาศัยพื้นฐานบางอย่างจากการเรียนในระบบโรงเรียน อีกทั้งความเปลี่ยนแปลงในสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงมีความจำเป็นต้องมีการใช้การศึกษาเรียนรู้จากรูปแบบอื่นๆ มาส่งเสริมและเพิ่มเติมตลอดเวลา ดังที่คณะกรรมการการศึกษานานาชาติว่าด้วยการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของยูเนสโก ได้ให้คำจำกัดความของ การศึกษาที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาควบคู่ไปกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ว่าเป็น “การศึกษาตลอดชีวิต (Lifelong education)” ซึ่งการศึกษาดังกล่าวไม่ได้จำกัดอยู่แต่เฉพาะคนที่มีร่างกายปกติเท่านั้น แต่คนที่พิการอย่างเช่นคนหูหนวกก็มีโอกาสที่จะได้รับการศึกษาตลอดชีวิตเช่นกัน

ถึงแม้ว่าการได้รับการศึกษาตลอดชีวิตจากสื่อมวลชนจะมีความสำคัญเป็นอย่างมาก แต่ทั้งนี้ คนหูหนวกนั้นมีข้อจำกัดในด้านการได้ยิน ทำให้มีผลต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนไปด้วย ในด้านการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชนในฐานะผู้ส่งสาร ทำการส่งสารในลักษณะที่เป็นรหัส (code) อาจจะหมายถึง ภาษาต่างๆที่ใช้อยู่ในโลกทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนและหมายรวมถึงสัญลักษณ์และสัญลักษณ์ต่างๆ เนื้อหาของสาร (content) ได้แก่ความหมายที่ผู้รับสารตั้งใจส่งมาและรวมถึงอารมณ์ที่ผู้รับสารตั้งใจจะสื่อส่งไปยังผู้รับสารที่มีลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกัน (Demography Characteristics of Audience) ไม่ว่าจะเป็น อายุ เพศ บุคลิกภาพ สติปัญญา ทักษะ และประสบการณ์ ซึ่งความแตกต่างเหล่านี้ทำให้ผู้รับสารมีพฤติกรรมในการใช้สื่อมวลชนแตกต่างกันไปด้วย

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยด้านอื่นๆ และมีอุปสรรคอีกมากมายที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการสื่อสาร การไม่ได้ยินเป็นสิ่งที่มองไม่เห็น สังคมไทยยังขาดความเอาใจใส่ การไม่ได้ยินทำให้คนหูหนวกด้อยโอกาสในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การศึกษา การประกอบอาชีพและการมีส่วนร่วมในสังคม อุปสรรคสำคัญของคนหูหนวก คือ อุปสรรคในการสื่อสาร (เมลิวีย์ ธรรมแสง, 2534)

อุปสรรคในการสื่อสารนั้นเกิดขึ้นได้จากปัจจัยต่างๆหลายสาเหตุ หากมองอุปสรรคในการสื่อสารจากแง่ของกระบวนการสื่อสาร สามารถแยกสาเหตุของอุปสรรคในการสื่อสารจากต้นกำเนิดได้คือ (สวนิต ยมาภัย, 2526)

1. อุปสรรคจากผู้ส่งสาร (Sender)

ในกรณีที่ผู้ส่งสารขาดความรู้เพียงพอในการสื่อสาร สารที่ผู้ส่งสารนำเสนอย่อมขาดตกบกพร่อง หรือผู้ส่งสารที่ขาดทัศนคติที่ดีต่อการสื่อสาร ขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสารที่จะส่ง เกิดความไม่พร้อมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ หรือเกิดความผิดพลาดในการวิเคราะห์ผู้รับสาร ล้วนเป็นอุปสรรคในการสื่อสารทั้งสิ้น

2. อุปสรรคจากผู้รับสาร (Receiver)

อุปสรรคที่เกิดจากผู้รับสารอาจมีหลายสาเหตุ เพราะผู้รับสารขาดพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับสารที่ตนจะเป็นผู้รับ โอกาสที่เข้าใจสารที่ส่งมาให้อย่างกระจ่างชัดย่อมเป็นไปได้ยาก อีกทั้งทัศนคติ ความตั้งใจที่จะรับสาร ความสมบูรณ์ของอวัยวะที่รับรู้ และการเลือกรับสารที่ผู้รับสารมีต่อผู้ส่งสารหรือเนื้อหาสารก็สามารถเป็นอุปสรรคในอันที่จะสื่อสารด้วย รวมถึงความหวังสูงเกินไปของผู้รับสารที่จะต้องเข้าใจในตัวสารอย่างแจ่มแจ้ง และเมื่อไม่รู้ว่าสามารถทำได้ดังนั้นแล้ว จึงเกิดเป็นคับข้องใจ

3. อุปสรรคจากตัวสาร (Message)

ตัวสารอาจเป็นอุปสรรคแก่การสื่อสารได้ ถ้าตัวสารนั้นไม่เหมาะสมกับความสามารถในการส่งและรับสาร หรือขัดกับระบบความเชื่อและค่านิยมของผู้รับสาร เพราะจะมีผลทำให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกต่อต้านได้ นอกจากนี้ตัวสารที่ซับซ้อนหรือลำดับความไม่เป็นระเบียบหรือมีกลวิธีในการนำเสนอ ความชัดเจนของสาร การเรียบเรียง รูปแบบที่แปลกใหม่

เกินไปก็อาจเป็นอุปสรรคได้ ในขณะเดียวกัน ตัวสารที่ผู้รับสารคุ้นเคยมากเกินไปก็อาจทำให้ผู้รับสารหมดความสนใจที่จะรับสารนั้นเช่นกัน

4 อุปสรรคจากภาษาและสื่อ (Media)

ภาษา คือ สัญลักษณ์ที่ใช้แทนมโนภาพของมนุษย์ เมื่อภาษาที่ใช้ไม่สามารถทำให้ผู้รับสารเกิดมโนภาพได้ หรือเกิดมโนภาพที่ผิดไปจากความตั้งใจของผู้ส่งสาร ภาษาก็กลายเป็นอุปสรรคของการสื่อสาร ทั้งนี้ รวมถึง ระดับของการใช้ภาษา ซึ่งหมายถึงการเลือกใช้คำ และการเรียบเรียงถ้อยคำให้เหมาะสมกับกาลเทศะ ความแตกต่างระหว่างภาษาและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลผู้ส่งสารและผู้รับสาร ซึ่งหากขาดการวางแผนการใช้ อาจทำให้เกิดเป็นอุปสรรคได้ เช่น คลื่นรบกวนในโทรศัพท์ รูปเล่มของหนังสือที่ทำให้ไม่สะดวกต่อการหยิบจับ พิมพ์ตัวอักษรไม่ชัดเจนหรือเสียงรบกวนระหว่างการสนทนา เป็นต้น ซึ่งถึงแม้ผู้พูดและผู้ฟังจะมีความสามารถเพียงใดก็ไม่สามารถทำให้การสื่อสารดำเนินไปด้วยดีได้

อุปสรรคในการสื่อสารที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้เป็นอุปสรรคที่มักได้รับการพิจารณาโดยนักนิเทศศาสตร์ เมื่อมีการวิเคราะห์กระบวนการสื่อสาร ซึ่งทำให้เราละเอียดที่จะพิจารณาถึงบุคคลอีกกลุ่มหนึ่งในสังคม ซึ่งมีข้อจำกัดในการสื่อสารที่แตกต่างไปจากบุคคลปกติโดยทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ความบกพร่องในความสามารถในการสื่อสารที่นับว่าสำคัญที่สุดประการหนึ่ง คือการได้ยิน (วรารวรรณ คงคล้าย, 2539:3)

สภาพหูหนวกเป็นความพิการที่มองไม่เห็นได้ด้วยตา คนปกติทั่วไปไม่สามารถรับรู้ถึงสภาพสิ่งแวดล้อมที่เป็นอุปสรรคที่กีดกันความสามารถของคนพิการประเภทต่างๆ แม้จะเป็นคนพิการที่เห็นเด่นชัดเช่น อุปสรรคในการเคลื่อนไหวหรือการเดินทางของผู้พิการต้องใช้รถเข็น เมื่ออุปสรรคของคนหูหนวกไม่สามารถเห็นได้ด้วยตาเปล่า และจะสามารถรู้ได้ต่อเมื่อได้ลงมือทำการสื่อสารกับคนหูหนวกเท่านั้น อุปสรรคของคนหูหนวกจึงมักถูกมองข้ามไป

“คนหูหนวก เป็นลูกเมียน้อยและไม่ได้รับการช่วยเหลือเท่าที่ควร หูหนวกจึงเป็นความพิการที่ถูกซ่อนไว้ไม่สามารถพูดจาติดต่อกันได้ และคนหูหนวกก็ยังได้รับความทรมาณ เพราะมีเสียงดังก้องอยู่ในหูซึ่งไร้ความหมายอีกด้วย คนหูหนวกจึงไม่มีความรู้แตกฉานเท่ากับคนธรรมดา ไม่มีใครได้จบการศึกษาระดับปริญญานอกจากผู้ที่หูหนวกในภายหลัง ฉะนั้น คน

เหล่านี้มองดูแต่ภายนอกไม่มีปัญหาอะไร แต่ความจริงแล้วซ่อนไว้ภายใน” (พูนพิศ อมาตยกุล, 2514)

ในการสื่อสาร คนปกติสามารถใช้ช่องทางในการสื่อสารผ่านทางประสาทสัมผัสทั้ง 5 อันได้แก่ การได้ยิน การมองเห็น การสัมผัส การได้กลิ่น และการรับรู้ ซึ่งถ้าผู้รับสารที่มีความบกพร่องทางด้านประสาทสัมผัสเพียงด้านใดด้านหนึ่งย่อมทำให้ประสิทธิภาพในการสื่อสารถูกจำกัดไปด้วย

ดังนั้นคนพิการที่สูญเสียประสาทสัมผัสทางการเห็น หรือคนตาบอด ทำให้ไม่สามารถดูโทรทัศน์ ดูภาพยนตร์ หรืออ่านหนังสือพิมพ์ดังเช่นคนปกติได้ คนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เช่นคนหูหนวก ทำให้ไม่สามารถได้ยินเสียงต่างๆได้ เมื่อไม่ได้ยิน ก็ไม่สามารถฟังวิทยุหรือรับสื่อใดๆก็ตามที่ต้องใช้เสียงเป็นองค์ประกอบได้อย่างเข้าใจ

สื่อมวลชน จัดว่าเป็นบริการทางสังคมอย่างหนึ่งที่ทำหน้าที่ผลิตและเผยแพร่ข่าวสารสาระความรู้และความบันเทิง ให้แก่ผู้คนที่อยู่ในสังคมได้บริโภคเพื่อสนองความต้องการของตนเองในระดับที่ต่างๆ กันไป

คนที่มีร่างกายปกติสามารถมีทางเลือกในการผ่อนคลายความตึงเครียดมากมาย ไม่ว่าจะเป็นดูภาพยนตร์ ฟังเพลง อ่านหนังสือ พบปะสังสรรค์กับคนในสังคมอื่นๆ ในยามที่ต้องการข่าวสารความรู้สามารถเลือกเปิดรับได้จากสื่อหลายประเภท แต่คนพิการอย่างเช่นคนหูหนวกนั้น โอกาสในการเลือกเปิดรับสื่อตามความพอใจของตนเองสิ้นสุดตั้งแต่วินาทีแรกที่ได้รับสูญเสียความสามารถในการได้ยิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่หูหนวกมาตั้งแต่กำเนิด หากไม่ได้รับการเอาใจใส่ดูแลจากครอบครัว การได้รับการศึกษาอย่างถูกต้องและการยอมรับจากสังคมด้วยแล้ว โอกาสที่จะได้รับประโยชน์จากการใช้สื่อมวลชนก็ถูกจำกัดตามไปด้วย

เมื่อการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนของคนหูหนวกถูกจำกัดลง สื่อที่พวกเขาเหล่านี้จะพึ่งพาและใช้ประโยชน์ได้จึงน่าจะเป็นสื่อที่ไม่ต้องใช้ความสามารถในการฟังเป็นองค์ประกอบสำคัญ นั่นก็คือการอ่าน หรือการใช้ประโยชน์จากข่าวสารหรือความบันเทิงที่น่าเสนอผ่านหนังสือพิมพ์และนิตยสารนั่นเอง มีผู้ทำการศึกษาวิจัยผู้รับสารที่เป็นคนปกติกับลักษณะของการพึ่งพาสื่อและการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการใช้สื่อมวลชนอยู่เป็นจำนวนมาก

ผลการวิจัยพบว่าพื้นฐานทางประชากรที่มีลักษณะที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็น เพศ วัย การศึกษาฐานะ ประสพการณ์ อาชีพการงาน ทำให้ผู้รับสารเหล่านี้มีพฤติกรรมในการใช้สื่อ รวมถึงมีความพึงพอใจในการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนที่แตกต่างกัน แต่ในคนที่มีข้อจำกัดทางร่างกายอย่างเช่นคนหูหนวกนั้น ยังไม่พบงานวิจัยใดที่ทำการศึกษเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยตรง ในวงการศึกษา พบว่ามีการศึกษาวิจัย เกี่ยวกับการสื่อสารของคนหูหนวกอยู่เป็นจำนวนน้อย ส่วนใหญ่งานวิจัยที่พบจะเป็นการวิจัยด้านการศึกษาคคนหูหนวกหรือเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในเรื่องหลักสูตรการเรียนการสอน ความต้องการ ปัญหาในการสื่อสารและเรื่องของสมรรถนะทางกลไก เป็นต้น จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจศึกษาว่า ด้วยความบกพร่องทางการได้ยินซึ่งทำให้คนหูหนวกมีข้อจำกัดในการใช้สื่อที่แตกต่างมากกว่าคนปกติ นั้น พวกเขาจะมีพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อ มีการใช้ประโยชน์จากสื่อในลักษณะใดบ้าง และมีความความต้องการเนื้อหาสาระอะไรจากสื่อในลักษณะใดบ้าง

ปัญหานำวิจัย

1. คนหูหนวกมีพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อมวลชนอย่างไร
2. คนหูหนวกมีการใช้ประโยชน์จากการเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์อย่างไร
3. คนหูหนวกมีความต้องการในเนื้อหาของสาระของสื่อสิ่งพิมพ์อย่างไร
4. สื่อสิ่งพิมพ์สามารถตอบสนองความต้องการของคนหูหนวกอย่างไรบ้าง
5. พื้นฐานส่วนบุคคลที่แตกต่างกันของคนหูหนวก มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์หรือไม่

วัตถุประสงค์วิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อมวลชนของคนหูหนวก
2. เพื่อศึกษาถึงการให้ประโยชน์จากการเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์ของคนหูหนวก
3. เพื่อศึกษาถึงความต้องการในเนื้อหาของสาระของสื่อสิ่งพิมพ์ของคนหูหนวก
4. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการในเนื้อหาของสาระของสื่อสิ่งพิมพ์กับการใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆของคนหูหนวก
5. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่าง พื้นฐานส่วนบุคคล กับการเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์ของคนหูหนวก

สมมติฐานของการวิจัย

1. พื้นฐานส่วนบุคคลที่แตกต่างกันจะทำให้คนหูหนวกมีการรับรู้เรื่องความน่าเชื่อถือ ความสะดวกในการใช้งาน ความเข้าใจในเนื้อหาสาระและความน่าสนใจติดตามจากสื่อมวลชน แต่ละประเภทแตกต่างกัน
2. พื้นฐานส่วนบุคคลที่แตกต่างกันจะทำให้คนหูหนวกมีพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์แตกต่างกัน
3. พื้นฐานส่วนบุคคลที่แตกต่างกันจะทำให้คนหูหนวกมีการใช้ประโยชน์จากสื่อสิ่งพิมพ์แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาเฉพาะคนหูหนวกทั้งเพศหญิงและเพศชาย ซึ่งเป็นสมาชิกของสมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครและไม่มีปัญหาในการอ่านหนังสือภาษาไทย

นิยามศัพท์

สื่อสิ่งพิมพ์

- ในงานวิจัยนี้หมายถึง หนังสือพิมพ์และนิตยสาร หนังสือพิมพ์ จำแนกเป็น หนังสือพิมพ์รายวันและหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์
- นิตยสาร จำแนกตามประเภท เช่น นิตยสารผู้หญิงเกี่ยวกับแฟชั่น ท่องเที่ยว การแพทย์ สารคดีความรู้ทั่วไป กีฬา ดาราบันเทิง และนิตยสารข่าว เป็นต้น

คนหูหนวก

ในงานวิจัยนี้ หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องทางโสตประสาททำให้ไม่ได้ยินเสียงต่างๆได้เลย (Totally Deaf) ถึงแม้จะใช้เครื่องช่วยฟังด้วยก็ตาม

การฟังข่าวข่าวสาร

พฤติกรรมและความถี่ในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่างๆ รวมถึงการเปิดรับข่าวสารโดยมีวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง

การใช้ประโยชน์

- พฤติกรรมของคนหนุ่มสาวที่นำสาระที่ได้จากการอ่านหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารไปใช้ประโยชน์ ในชีวิตประจำวัน เช่น เป็นการเพิ่มพูนความรู้หรือประสบการณ์การผ่อนคลาย ความตึงเครียด เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ช่วยทำเวลาให้หมดไป ทำให้รู้จักปรับตัวให้เข้ากับเหตุการณ์ปัจจุบันได้ เป็นต้น

ความต้องการ

สิ่งที่คนหนุ่มสาวต้องการได้รับจากการนำเสนอเนื้อหาสาระของหนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร เพื่อตอบสนองความพึงพอใจของตน ซึ่งความต้องการในเนื้อหาสาระของงานวิจัยนี้ หมายถึง ความต้องการในเรื่อง การใช้ภาษา ภาพประกอบ และการจัดหน้าเพื่อความสะดวกในการอ่าน

การเปิดรับสื่อ

- การติดตามอ่านหนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร หรือการติดตามดูโทรทัศน์ ภาพยนตร์ วิดีโอ ในด้านเนื้อหาสาระทุกรูปแบบของการนำเสนอ อาทิ ข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิง โดยพิจารณาจากปริมาณความถี่ การใช้เวลาในการติดตามอ่านหรือดู และลักษณะพฤติกรรมในการใช้สื่อ

สื่อมวลชน

ในงานวิจัยนี้หมายถึงหนังสือพิมพ์ นิตยสาร โทรทัศน์ ภาพยนตร์ วิดีโอ

พื้นฐานส่วนบุคคล

- ในงานวิจัยนี้หมายถึง คนหนุ่มสาวทั้งเพศหญิงและชาย อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ประวัติการทำงาน เป็นหนุ่มสาวตั้งแต่กำเนิดหรือหนุ่มสาวในภายหลัง และความสามารถในการอ่านหนังสือภาษาไทย

การรับรู้

การประเมินคุณสมบัติหนังสือพิมพ์ นิตยสาร โทรทัศน์ วิดีโอ ภาพยนตร์ ในเรื่องความน่าเชื่อถือ ความสะดวกต่อการใช้งาน ความยากง่ายต่อการทำความเข้าใจในเนื้อหาสาระ และความน่าสนใจติดตาม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบว่า ปัญหาในด้านการสื่อสารของคนหูหนวกซึ่งมีผลต่อประสิทธิภาพในการใช้ภาษาอ่านและพูดนั้นทำให้คนหูหนวกมีการใช้ประโยชน์จากสื่อสิ่งพิมพ์ที่เป็นหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารรวมถึงมีความต้องการในเนื้อหาสาระอย่างไรบ้าง
2. ทำให้ได้ทราบถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการประยุกต์ผลิตสื่อเฉพาะ เพื่อตอบสนองความต้องการของคนหูหนวกได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อนำผลที่ได้รับจากการศึกษาวิจัยไปใช้ประโยชน์ในงานผลิตสื่อสิ่งพิมพ์